

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત વડી અદાલતમાં

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૩૬ / ૨૦૧૪

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૮૯૩૭ /

૨૦૧૩

વીથ

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૩૭ / ૨૦૧૪

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૪૨૭૯

/ ૨૦૧૩

વીથ

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૪૧ / ૨૦૧૪

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૨૬૧૮

/ ૨૦૧૩

વીથ

સિવિલ એપિલકેશન નં. ૮૧૨૦ / ૨૦૧૪

ઈન

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૩૬ / ૨૦૧૪

વીથ

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૮૩૦ / ૨૦૧૪

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૮૮૦૭ /

૨૦૧૩

વીથ

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૮૩૩ / ૨૦૧૪

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૭૧૧૩ /

૨૦૧૩

વીથ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૮૧૨૧ /

૨૦૧૪

ઈન

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૩૮ / ૨૦૧૪

વીથ

સિવિલ એપિલકેશન નં. ૮૧૨૨ / ૨૦૧૪

ઈન

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૭૪૦ / ૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ. આર. શાહ એસડી/

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી કે. જે. ઠાકર એસડી/

=====

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના રિપોર્ટરોને આ ચુકાદો જોવા દેવા યોગ્ય ગણાય ?	હા
૨.	રિપોર્ટરને સંદર્ભ માટે મોકલવું કે નહીં ?	હા
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની શુદ્ધ નકલ જોવા ઇચ્છે છે ?	ના
૧.	સ્થાનિક અખબારોના અપત્રકારોને ચુકાદો જોવા મંજૂરી અપાઈ શકે કે કેમ?	ના
જ.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન અંગે અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાનો કોઈ મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?	ના
પ.	શું તે દીવાની ન્યાયાધીશને પરિભ્રમણ માટે મોકલવાનું છે ?	ના

=====

ગુજરાત વિદ્યુત ટેકનિકલ કર્મચારી મંડળ અને ૨....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડ અને ૭....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ ૩ તરફથી વકીલ શ્રી એ.જે. યાજ્ઞિક,

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફથી વકીલ શ્રી એમ.ડી. પંડ્યા, એલ.પી.એ. નં.

૮૩૩/૨૦૧૪ તથા અન્ય સંલગ્ન અપીલો

શ્રી ટી.આર. મિશ્રા, અપીલકર્તા તરફથી વકીલ

=====

કોરમ:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે. જે. ઠાકર

તારીખ : ૨૯/૦૯/૨૦૧૪

સિ.એ.વી ચુકાદો

(દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એમ. આર. શાહ)

૧.૦. આ બધી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો અહીંના અપીલકર્તાઓએ, જે અનુરૂપ સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશનઓના મૂળ અરજદારો છે, દ્વારા તા. ૨૭.૦૩.૨૦૧૪ના વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી દ્વારા આપવામાં આવેલ પડકારાયેલ સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશને પડકારતાં દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી સંબંધિત સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશનઓ ફગાવી દીધી છે.

૨.૦. પ્રારંભે, નોંધવું આવશ્યક છે કે અત્રેના સંબંધિત અપીલકર્તાઓ — મૂળ અરજદારો — એ ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડ દ્વારા વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર) તરીકે તેમની નિમણૂક માટે ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષણાર્થીઓની એકમુષ્ટ પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરવા બાબતે બહાર પાડવામાં આવેલ તા. ૧૬.૩.૨૦૧૩ ના પરિપત્રમાં સમાયેલ લેવામાં આવેલ નિર્ણયને પડકાર્યો હતો. તેમણે વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર) ની નિમણૂકો માટે એકમુષ્ટ પસંદગી પ્રક્રિયાના ભાગરૂપે ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષણાર્થીઓ માટે લેખિત પરીક્ષા યોજવા બાબતે બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરાતને પણ પડકારેલી હતી. કે, આક્ષેપિત સંયુક્ત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી ઉપરોક્ત સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશનઓ વિગતવાર કારણસરના આદેશથી નામંજૂર કરી હતી, જેના પરિણામે વર્તમાન અપીલો ઉપસ્થિત થઈ છે.

૩.૦. વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો સુધી દોરી લેનાર સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૩.૧. એ કે ગુજરાત વિજ બોર્ડ (પૂર્વવર્તી) અગાઉ શિષ્યોની યાદી જાળવી રાખતું હતું. એવું જણાય છે કે ફરીયાદ (આઈટી) ક્રમાંક ૦૧/૧૯૮૮ માં મધ્યસ્થ સમક્ષ એક સમાધાન થયું હતું, જેના અનુસાર ૯ જગ્યા મૃત્યુ પામેલા કર્મચારીઓના વારસદારો દ્વારા ભરવાની હતી અને ૧૯ જગ્યા અધિક સંખ્યાક જગ્યાઓ પર કામ કરતા કર્મચારીઓ દ્વારા ભરવાની હતી અને ત્યારબાદ ઉક્ત સમાધાનમાં ઉલ્લેખિત પરિશિષ્ટ-‘એ’ ની યાદી મુજબ પરિષ્ક્રિયા અનુસાર શિષ્યોને હેલ્પર તરીકે નિમણૂક આપવાની હતી. એવું જણાય છે કે બોર્ડ વિદ્યુત સહાયક યોજના અમલમાં મૂકવા ઈચ્છતું હતું અને તેથી તેણે ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૮એ હેઠળ (સંક્ષેપમાં ‘આઈ.ડી. એક્ટ’) બોર્ડ સાથે કામ કરતા કર્મચારીઓની સંઘોના હોદ્દેદારોને, જેમાં અરજદાર સંઘનો પણ સમાવેશ થાય છે, ફેરફારની નોટિસ આપી હતી. એવું જણાય છે કે ફેરફારની નોટિસ દ્વારા બોર્ડ ઉપરોક્ત વર્ગોની ખાલી જગ્યાઓ સામે ૫ વર્ષના ગાળાની માટે હેલ્પરની જગ્યાને સહિત ચાર અલગ અલગ વર્ગોની જગ્યાઓ માટે વિદ્યુત સહાયક યોજના અમલમાં મૂકવા ઈચ્છતું હતું. એવું જણાય છે કે સંઘો સાથે યોગ્ય વિચારવિમર્શ અને ચર્ચાઓ કર્યા પછી તથા રાજ્ય સરકારના શિક્ષણ વિભાગમાં વિદ્યુત સહાયકોની પ્રથાને ધ્યાનમાં લઈ, બોર્ડના

પ્રતિનિધિઓ અને સંઘના પ્રતિનિધિઓ વચ્ચે સમજુતીપત્ર (એમઓયુ) અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું, જેના મુજબ પી.એ. ગ્રે.૧, જુનિયર આસિસ્ટન્ટ (આવક પક્ષ), મીટર રીડર અને હેલ્પરની ખાલી જગ્યાઓ સામે વિદ્યુત સહાયકોને રોકવાના હતા. ઉક્ત એમઓયુમાં વિદ્યુત સહાયકની જગ્યાઓ ભરવાની પદ્ધતિ તેમજ વિદ્યુત સહાયક યોજનાના સંદર્ભમાં પક્ષકારોએ પાલન કરવાના અન્ય નિયમો અને શરતોનો પણ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. એવું જણાય છે કે બોર્ડે 'ડેટા બેંક' તરીકે ઓળખાતી શિષ્યોની યાદી જાળવી રાખી હતી. આવી ડેટા બેંકમાંથી વિદ્યુત સહાયક યોજના અનુસાર શિષ્યોને વિદ્યુત સહાયક તરીકે રોકવાના હતા. એમઓયુના આધારે, બોર્ડે ત્યારબાદ વિદ્યુત સહાયક યોજના માટે સામાન્ય સ્થાયી આદેશ ક્રમાંક ૩૩૨, તા. ૦૩.૦૨.૨૦૦૩ બહાર પાડી, જેમાં નીચે દર્શાવેલ વિદ્યુત સહાયકની જગ્યાઓ ભરવાની પદ્ધતિ નક્કી કરવામાં આવી હતી. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ ગુજરાત વિજ બોર્ડનું જુદા જુદા વિસ્તારો માટે અલગ અલગ વિજ કંપનીઓમાં વિભાજન કરવામાં આવ્યું હતું. સંબંધિત વિજ કંપનીઓએ ઉપરોક્ત ચાર વર્ગોની જગ્યાઓ માટે વિદ્યુત સહાયક યોજના ચાલુ રાખી હતી. તેમ છતાં, ઉચ્ચતમ સ્તરે લેવાયેલા નિર્ણય મુજબ, શિષ્યોને વિદ્યુત સહાયક તરીકે રોકવાની નીતિમાં ફેરફાર પડકારાયેલ પરિપત્ર તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ દ્વારા લાવવામાં આવ્યો હતો. એવું જણાય છે કે ઉપરોક્ત પરિપત્ર પૂર્વે, ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડે દરેક કંપનીના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરોને તા.

૦૧.૦૬.૨૦૧૧ નો પરિપત્ર બહાર પાડી, શિષ્યોના મામલામાં કોઈપણ વ્યવસાયમાં 'ડેટા બેંક' જાળવી ન રાખવાનો અને હવેથી શિષ્યોને વિદ્યુત સહાયક તરીકેની નિમણૂંક માટે વિચારણા ન કરવાનો નિર્ણય જણાવ્યો હતો. ઉપરોક્ત તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ ના પરિપત્રમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે 'ડેટા બેંક' માં રહેલા અને એનસિવીટી પરીક્ષા પાસ કરેલા ભૂતપૂર્વ શિષ્યોની ભરતી માટે જરૂરી માર્ગદર્શિકા સર્વ પાસાઓ, એટલે કે શારીરિક યોગ્યતા, અદ્યતન તકનીકી જ્ઞાનની આવશ્યકતા વગેરેને ધ્યાનમાં લઈ બહાર પાડવામાં આવશે અને તત્કાલ સુધી વિદ્યુત સહાયકો અંગેની પ્રચલિત નીતિ યથાવત્ અમલમાં રહેશે.

વિદ્યુત સહાયકની શ્રેણી	પદ ભરવાની રીત
પી.એ. જી.આર. ૧	જી.એસ.ઓ. ૩૧૫ માં બાહ્ય ઉમેદવારો માટે નિર્ધારિત ભરતીના ધોરણો મુજબ
જુનિયર સહાયક	પરિપત્ર તા. ૩૧.૩.૨૦૦૧ માં નિર્ધારિત ભરતીના નિયમો મુજબ ખુલા બજારમાંથી ભરતી
મીટર રીડર	પરિપત્ર તા.૩૧.૩.૨૦૦૧ માં નિર્ધારિત ભરતી નિયમો મુજબ ખુલા બજારમાંથી ભરતી
હેલ્પર	ઝોનના પ્રશિક્ષુ લાઈનમેનના માહિતી ભંડારમાં સમાવિષ્ટ અને ઉંમર, લાયકાત, વેપાર કસોટી પાસ કરવી વગેરે બાબતોના દષ્ટિએ અથવા આ બાબતે

	સમયાંતરે બનાવવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર હેલ્પરના પદ પર નિમણૂક માટેના ધોરણો પૂર્ણ કરતા હોય તેવા.
--	---

૩.૨. તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ ના પરિપત્ર દ્વારા, ૦૧.૦૬.૨૦૧૧ ની સ્થિતિએ ચાદીમાં જેમના નામ દર્શાતા હતા અને જેમણે ૦૧.૦૬.૨૦૧૧ ના રોજ અથવા તે પહેલાં એપ્રેન્ટિસશિપ પૂર્ણ કરી હતી એવા એન.સી.વી.ટી. પાસ ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસોને ‘વિદ્યુત સહાયક તરીકે રોજગાર માટે હાથ ધરવાની એકમાત્ર વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા’ માટે પાત્ર બનાવવામાં આવ્યા હતા. તે પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે એકમાત્ર વખતની પસંદગી પ્રક્રિયામાં લેખિત પરીક્ષા સહિતની વિવિધ કસોટીઓનો સમાવેશ થાય છે અને ગુણાનુક્રમે પસંદગી ચાદી તૈયાર કરવામાં આવશે, જે એક વર્ષ માટે માન્ય રહેશે. એવું જણાય છે કે સંબંધિત અરજદારોને ‘એકમાત્ર વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા’માં ઉપસ્થિત થવા માટે અનેક તકો આપવામાં આવી હોવા છતાં, તેમણે તેનો લાભ લીધો નહોતો અને તેઓએ આગ્રહ રાખ્યો હતો કે અન્ય કોઈ પસંદગી પ્રક્રિયા વિના અને એપ્રેન્ટિસોના “ડેટા બેંક” નો ઉપયોગ કરીને તેમને વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર) તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવવું જોઈએ. તેથી, એપ્રેન્ટિસોના “ડેટા બેંક”માંથી વિદ્યુત સહાયક તરીકે રોજગાર માટે હાથ ધરવાની ઉપરોક્ત “એકમાત્ર વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા” બાબતના

પરિપત્રથી વ્યથિત અને અસંતોષિત થઈ, સંબંધિત અરજદારોએ આ અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશનઓ રજૂ કરી હતી અને વિદ્યુત સહાયક તરીકે રોજગાર માટે હાથ ધરવાની “એકમાત્ર વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા” ને મુખ્યત્વે નીચે દર્શાવેલ આધારોએ પડકાર્યો હતો.

“૧. વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર) માટેની એકમાત્ર વખતની પસંદગી દ્વારા, એપ્રેન્ટિસો માટેની વિદ્યુત સહાયક યોજના કાયમ માટે બંધ કરવામાં આવે છે. ૨. વિદ્યુત સહાયક તરીકે નિમણૂક માટે લાયક ઠરવા અંગે નવા પાત્રતાના માપદંડો નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે.

૩. પાત્રતાના માપદંડોમાં કરવામાં આવેલ ફેરફાર, ખાસ કરીને લેખિત પરીક્ષા, અતર્કસંગત છે અને પ્રાપ્ત કરવાના હેતુને સિદ્ધ કરવા માટે કોઈ હેતુ સાધતું નથી. પાત્રતાના માપદંડોમાં આવો ફેરફાર લાંબા સમયથી પ્રતીક્ષામાં રહેલા પ્રશિક્ષુઓને રોજગાર મેળવવાથી વંચિત કરશે, ભલે તેઓ સંબંધિત પદો માટે આવશ્યક લાયકાત ધરાવતા હોય.”

૩.૩. આ તબક્કે એ નોંધવું આવશ્યક છે કે ઉપરોક્ત તમામ સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશનઓ સંઘો દ્વારા અને પ્રતિવાદી દ્વારા સંચાલિત “ડેટા બેંક” માં સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવેલા કેટલાક શિષ્યો દ્વારા તેમની વ્યક્તિગત હિસ્સેદારીમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ તબક્કે એ

નોંધવું પણ આવશ્યક છે અને વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી દ્વારા એવી નોંધ પણ લેવામાં આવી છે કે મૂળ અરજદારો – શિષ્યો, શિક્ષુ અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ શિષ્યો માટે કોઈ હક્કનો દાવો કરતા નથી. પરંતુ તેમનો દાવો એમ.ઓ.યુ. માં સમાવાયેલ સમાધાનના આધારે હતો.

૪. સંબંધિત અપીલકર્તાઓ તરફથી એવો કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે બોર્ડ સૌપ્રથમ સમાધાનના માર્ગે, ઈ.સ. ૧૯૮૮માં અને ત્યારબાદ ઈ.સ. ૨૦૦૩માં થયેલ વધુ એક સમાધાન અનુસાર, બોર્ડ તથા પ્રતિવાદી વીજ કંપનીઓ દ્વારા જાળવવામાં આવતા 'ડેટા બેંક' માંથી એપ્રેન્ટિસોને નિમણૂક આપવાનો સ્વીકાર કર્યો હોય, તો સમાધાનમાં એકતરફી ફેરફાર કરવાની કોઈ પરવાનગીયોગ્યતા નથી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે 'ડેટા બેંક' માં નોંધાયેલ એપ્રેન્ટિસો સારા રીતે પ્રશિક્ષિત છે અને તેમણે એન.સી.વી.ટી.ની પરીક્ષા પાસ કરી છે તથા તેઓ વિદ્યુત સહાયક યોજનાના હેઠળ નિમણૂક માટે પાત્ર ગણવામાં આવે છે; અને જો વિદ્યુત સહાયક યોજનાને લગતા સમાધાનમાં એવો કોઈ ફેરફાર કરવાનો હોય જે એપ્રેન્ટિસોના હિતને અસર કરતો હોય, તો ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૮એ હેઠળ ફેરફાર અંગેની પૂર્વ સૂચના સંઘોને આપવી આવશ્યક હતી. સંબંધિત અરજદારો, એટલે કે “ડેટા બેંક” માં નોંધાયેલા એપ્રેન્ટિસો, તરફથી એ પણ એવો કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે આક્ષેપિત પરિપત્રમાં કલ્પાયેલ લેખિત પરીક્ષા એ

એન.સી.વી.ટી.ની ફરી પરીક્ષા લેવાના સમાન છે, જે 'ડેટા બેંક' ના તમામ એપ્રેન્ટિસો પહેલેથી જ પાસ કરી ચૂક્યા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તેથી માત્ર એટલા કારણે કે પ્રતિવાદીઓનું એવું માનવું છે કે સમય વિતી જવાને કારણે એપ્રેન્ટિસો એન.સી.વી.ટી.ની પરીક્ષાથી પ્રાપ્ત કરેલું આવશ્યક જ્ઞાન ભૂલી ગયા હશે, આવા એપ્રેન્ટિસોને ફરીથી લેખિત પરીક્ષા પાસ કરવા કહેવામાં કોઈ ચુકિતપૂર્ણ અથવા તર્કસંગત આધાર નથી.

૪.૧. સંબંધિત અરજદારોની તરફથી એવો પણ મામલો રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે, પ્રશિક્ષુઓનો 'ડેટા બેંક' જાળવી રાખવાની અને તેમને પરિષ્કૃતા મુજબ નિમણૂક આપવાની દીર્ઘકાલીન પ્રથા અસ્તિત્વમાં હતી અને એવી પ્રથા વર્ષ ૨૦૦૩માં તેમને વિદ્યુત સહાયક તરીકે જોડવા માટે થયેલા સમાધાન અને આવશ્યક પરિપત્રમાં પરિપૂર્ણ થયેલી હોવાથી, તે સમાધાનને કાનૂની બળ પ્રાપ્ત થયું હતું અને ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૧૮ મુજબ તેનો અંત લાવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેને આક્ષેપિત પરિપત્ર દ્વારા બદલવામાં આવી શકતું નથી.

૫. ઉપરોક્ત તમામ સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશનીઓનો પ્રતિવાદી વિજ કંપની દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હકીકતમાં શિષ્યોને રોજગારમાં લેવામાં આવવાનો કોઈ અધિકાર નથી, જો સુધી પ્રતિવાદીઓ સાથે તેમના રોજગાર બાબતે કોઈ ચોક્કસ

કરાર ન થયો હોય. તેથી, પ્રતિવાદીઓ નોકરદાતા હોવાથી, વિવિધ પદો માટે પોતાની આવશ્યકતા મુજબ જરૂરી પાત્રતાના માપદંડો નક્કી કરવાનો તેમને અધિકાર છે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે એમ.ઓ.યુ. દ્વારા જે બાબત પર સહમતિ થઈ હતી તે એ હતી કે રાજ્ય સરકારના સૂચનો મુજબ કર્મચારીવર્ગમાં ૨૦% ઘટાડા માટેના ઉપાયરૂપે, હેલ્પરનું પદ સહિત વિવિધ ખાલી રહેલ પદો માટે, વિદ્યુત સહાયક તરીકે જોડાનાર વ્યક્તિઓ માટે જરૂરી શરતો અને નિયમો નક્કી કરીને, તેવા પદો ભરવાની પદ્ધતિ સૂચવી વિદ્યુત સહાયક યોજના અમલમાં મૂકવાની. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સંઘો અને બોર્ડ વચ્ચેના એમ.ઓ.યુ.માં વિદ્યુત સહાયક-હેલ્પરના પદો ભરવાની કોઈ ચોક્કસ પદ્ધતિ નક્કી કરવામાં આવી હોય માત્ર એટલા કારણે, પ્રતિવાદીઓને વધુ પાત્રતાના માપદંડો નક્કી કરવાનો અને કોઈપણ વર્ગના પદો માટે વિદ્યુત સહાયક યોજનાને મર્યાદિત કરવાનો અધિકાર ક્યારેય છીનવાઈ શકતો નથી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સંઘો અને બોર્ડ વચ્ચે એમ.ઓ.યુ. થયા બાદ, પ્રતિવાદીઓના સંબંધિત સત્તાધિકારીઓએ શિષ્યો માટે વિદ્યુત સહાયક યોજનાના અમલીકરણના અનુભવ પરથી એવું નિરીક્ષણ કર્યું કે ગ્રાહકોને પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ માટે કાર્યક્ષમ વ્યક્તિઓ હોવાની જરૂર છે અને ડેટા બેંક જાળવી રાખવાની પ્રથા બંધ કરવી જરૂરી છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સમય પસાર થતાં એવું જોવામાં આવ્યું કે

'ડેટા બેંક'માંથી શિષ્યોને રોજગારની ઓફર તેવા સમયે આપવામાં આવતી હતી જ્યારે તેઓ ક્યારેક વધુ વયના જણાતા હતા અથવા આવશ્યક જ્ઞાન અને શારીરિક ક્ષમતા વિનાના જણાતા હતા અને તેથી નવેમ્બર ૨૦૧૦ મહિનામાં યોજાયેલ સર્વોચ્ચ સંકલન સમિતિની બેઠકમાં યોગ્ય વિચારણા અને ચર્ચા બાદ એવો નિર્ણય લેવાયો હતો કે હવે પછી શિષ્યોને વિદ્યુત સહાયક તરીકે જોડવા માટે કોઈ 'ડેટા બેંક' જાળવવામાં આવશે નહીં. જોકે, ભૂતપૂર્વ શિષ્યો અંગે એવો નિર્ણય લેવાયો હતો કે વય, શારીરિક ક્ષમતા, અદ્યતન તકનીકી જ્ઞાનની આવશ્યકતા વગેરે તમામ પાસાઓનો વિચાર કરીને તેમના કેસોની તપાસ કરવામાં આવશે અને તે મુજબ વિવિધ ઝોનની કંપનીઓના સંબંધિત સત્તાધિકારીઓને તા. ૦૧.૦૬.૨૦૧૧ના પરિપત્ર દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે ભૂતપૂર્વ શિષ્યો માટે યોગ્ય સમયે જરૂરી માર્ગદર્શિકા બહાર પાડવામાં આવશે અને ત્યાં સુધી જૂની નીતિનું પાલન કરવાનું રહેશે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ત્યારબાદ વિવાદિત પરિપત્ર દ્વારા પાત્રતાના માપદંડો નક્કી કરીને 'એક વખતની પસંદગી' કરવાની અને એક વર્ષની મુદત માટે અમલમાં રહે તેવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાની નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જો અરજદારોને શારીરિક ક્ષમતા કસોટી અને વિદ્યુત ઉપકરણોના જ્ઞાનની કસોટી અંગે કોઈ વાંધો ન હોય, તો તેમને માત્ર લેખિત પરીક્ષા આપવાની રહેશે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે લેખિત પરીક્ષાની

જોગવાઈ કરવાનો હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે જેમણે એન.સી.વી.ટી. ઘણાં અગાઉ પાસ કર્યું હોય તેવા શિષ્યો હજુ પણ સંબંધિત પદો માટે આવશ્યક જ્ઞાનથી અઘતન છે કે નહીં. તે માત્ર ગુણવાન અને કાર્યક્ષમ વ્યક્તિઓને ઓળખવા માટેની છટણી કસોટી હતી; તેથી સંબંધિત અરજદારોને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કસોટીઓ લેવાઈ રહી છે તેવી કાર્યવાહીને પડકારવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

૫.૧. પ્રતિવાદીઓ તરફથી વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૯એ લાગુ પડતી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૯એનો અમલ માત્ર ત્યારે જ થાય જ્યારે પ્રતિવાદીઓ પોતાની સેવામાં રહેલા કામદાર માટે સેવા શરતોમાં કોઈ ફેરફાર કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂકે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, પ્રશિક્ષુઓને પ્રતિવાદીઓની સેવામાં હોવાનું કહી શકાય નહીં અને તેમની કોઈ સેવા શરતો નથી, અને તેથી આઈ.ડી. અધિનિયમની કલમ ૯એની જોગવાઈઓની લાગુ પડતાનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, ચોથી અનુસૂચિની કલમ ૮, ૯ અને ૧૧નું વાંચન આઈ.ડી. અધિનિયમની કલમ ૬એની જોગવાઈના સંદર્ભમાં કરવાનું રહે છે, અલગથી નહીં. ૬.૦.. સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરાયેલ રજૂઆતો પર વિચારણા કર્યા બાદ, સવિસ્તર

કારણસભર ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી ઉપરોક્ત સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશનીઓ નામંજૂર કરી હતી. તારીખ ૧૬.૩.૨૦૧૩ના ઉપરોક્ત પરિપત્રને પડકાર નકારતી વખતે કરેલ સંબંધિત નોંધો / નિષ્કર્ષો નીચે મુજબ છે: “૩૪. ત્યારબાદ, અરજીકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ના ભંગ અંગે ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલની કસોટી કરતાં, નોંધવું જરૂરી છે કે પડકારાયેલ પરિપત્ર દ્વારા જે કરવામાં આવ્યું છે તે પ્રતિવાદીઓની બદલાયેલી નીતિનો એક ભાગ છે, જેના મુજબ હવે પછીથી એપ્રેન્ટિસિસ અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ પ્રશિક્ષિત થયેલા પ્રશિક્ષુઓનો કોઈ ‘માહિતી ભંડાર’ જાળવવો નહીં અને જરૂરી કામ બજાવવા માટે નક્કી કરાયેલા આવશ્યક પાત્રતાના માપદંડ સાથે સુસંગત ઠરી શકે તેવા પૂર્વ-પ્રશિક્ષુઓની જ પસંદગી કરવી. વિચાર એવો જણાય છે કે પડકારાયેલ પરિપત્ર મુજબ આવશ્યક માપદંડોનું પાલન કરીને વધુ ગુણવત્તાસભર જણાતા પૂર્વ-પ્રશિક્ષુઓને જ રોજગાર આપવો. દરેક પૂર્વ-પ્રશિક્ષુને આવશ્યક પરીક્ષાઓમાંથી પસાર થવાની અને વિદ્યુત સહાયક તરીકે નિમણૂક માટે વિચારણા પાત્ર થવા માટે પોતાને પાત્ર ઠરાવવાની તક આપવામાં આવે છે. હકીકતમાં, આવી તક પૂર્વ-પ્રશિક્ષુઓ સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવતી નથી. તેથી એવું કહી શકાય નહીં કે પડકારાયેલ પરિપત્ર/નીતિ દ્વારા પ્રતિવાદીઓએ પૂર્વ-પ્રશિક્ષુઓમાં કોઈ વર્ગ રચ્યો છે અથવા પ્રતિવાદીઓ પાસે જાહેર

રોજગારીના પ્રશ્નમાં તેમને સમાન તકોમાંથી વંચિત રાખ્યા છે. હકીકતમાં, પ્રતિવાદીઓ પાસે રોજગારીના પ્રશ્નમાં તેમને અગ્રતા આપવામાં આવે છે. તેથી, પૂર્વ-પ્રશિક્ષુઓની ભરતી માટે નવી નીતિ લાવવામાં પ્રતિવાદીઓએ કરેલી કાર્યવાહીમાં અદાલતને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અથવા ૧૬નો કોઈ ભંગ દેખાતો નથી.

૩૫. ત્યારબાદ, ઔદ્યોગિક વિવાદો અધિનિયમની કલમ ૮અના ભંગ સંબંધિત દલીલનું પરિક્ષણ કરતાં, પ્રથમ વિચારવાનું એ છે કે એમ.ઓ.યુ.માં સમાવાયેલ સમાધાનમાં થયેલ ફેરફાર પ્રતિવાદીઓ સાથે કાર્યરત કામદારોના સંબંધમાં હતો કે નહીં. યોજનાનુસાર તેમને વિદ્યુત સહાયક તરીકે જોડવા માટે ડેટા બેન્કમાંથી લેવાયેલા પ્રશિક્ષુઓ સંબંધિત સમાધાનને પ્રતિવાદીઓના વર્તમાન કર્મચારીવર્ગ (કામદારો) માટેનું કહી શકાય તેમ નથી. તે માત્ર તે હેતુસર અમલમાં મુકાયેલ નવી યોજનાના અંતર્ગત વિદ્યુત સહાયકની ભરતી માટે જ હતું. નોંધવું આવશ્યક છે કે આ જ સમાધાન અને જી.એસ.ઓ. તા. ૦૩.૦૨.૨૦૦૩ માત્ર પ્રશિક્ષુઓમાંથી વિદ્યુત સહાયક હેલ્પરની ભરતી માટે જ નહોતાં, પરંતુ ખુદા બજારમાંથી અન્ય વર્ગોની જગ્યાઓ માટેની ભરતી માટે પણ હતાં. તેથી, તે સંપૂર્ણપણે ભાવિ રોજગાર માટેનું હતું.

૪૧. અરજદારો તરફથી રજૂ થયેલી એવી દલીલોમાં પણ કોઈ તત્ત્વ નથી કે પ્રશિક્ષણાર્થીઓ માટે નવી પાત્રતા માપદંડ નક્કી કરવા માટે કોઈ યુક્તિસંગત આધાર નથી. છેલ્લા અંદાજે ૯ વર્ષથી ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષણાર્થીઓ માટેની વિદ્યુત સહાયક યોજનાના કાર્યાન્વયનનું અવલોકન કર્યા બાદ, જો સંબંધિત ઉચ્ચ સત્તાધિકારીઓએ એવું માન્યું હોય કે આવી યોજનામાં ફેરફાર આવશ્યક છે, તો પોતાની જરૂરિયાતો તથા પ્રવર્તમાન તાત્કાલિક પરિસ્થિતિને અનુરૂપ જરૂરી ફેરફાર કરવો તેમનો અધિકારક્ષેત્ર હતો. અરજીઓમાં દાખલ કરાયેલા પ્રત્યુત્તર સોગંદનામાઓમાં, પ્રતિવાદીઓએ નીતિમાં ફેરફાર કરવા પાછળના કારણો રજૂ કર્યા છે. / ૨૦૧૩ ની સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલકેશન ક્રમાંક ૮૯૩૭ માં જિજ્ઞેશભાઈ ટી. રાય દ્વારા દાખલ કરાયેલા પ્રત્યુત્તર સોગંદનામાના પરિચ્છેદ ક્રમાંક ૬.૭, ૬.૮ અને ૬.૧૩ આ મુજબ છે: ૬.૭ આજદિન સુધી અંદાજે ૯૦૦૦ પ્રશિક્ષિત એપ્રેન્ટિસ લાઈનમેન નિયુક્તિ આપવા માટે રાહચાલીમાં રાખવામાં આવ્યા છે, તે સાચું છે. આ પણ હકીકત છે કે રાહચાલીમાં રહેલા આ પ્રશિક્ષણાર્થીઓએ એપ્રેન્ટિસશિપ પૂર્ણ કરેલ વર્ષ ૨૦૦૫ થી ૨૦૧૩ વચ્ચે આવે છે. ઉપરોક્ત પાસાઓને વધુ સારી રીતે સમજવા માટે રાહચાલીમાં રહેલા પ્રશિક્ષણાર્થીઓનું વયવાર

વિશ્લેષણ આ પ્રત્યુત્તર સોગંદનામા સાથે પરિશિષ્ટ - બી તરીકે સંલગ્ન કરવામાં આવ્યું છે. ઉક્ત માહિતી પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ૯૦૦૦થી વધુ રાહચાટીમાં રહેલા પ્રશિક્ષણાર્થીઓમાંથી આશરે ૪૦% પ્રશિક્ષણાર્થીઓને તેમની નિયુક્તિની તક અંદાજે ૮ થી ૧૦ વર્ષના ગાળાના અનુસંધાને આવે ત્યારે તેઓ વચમર્યાદા કરતાં વધુ વયના થઈ જશે. પરિણામે, માત્ર વયના આધાર પર, પોતાની ક્ષમતા દર્શાવવાની કોઈ તક મળ્યા વિના, આવા ઉમેદવારો આપમેળે નિયુક્તિ માટે અપાત્ર બની જશે. ઉપરોક્ત પાસાને, તેમજ અન્ય અનેક પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડના વ્યવસ્થાપને તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ ના પરિપત્ર દ્વારા પસંદગી પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરી, રાહચાટીમાં રહેલા આ તમામ ઉમેદવારોને નિયુક્તિ મેળવવા માટે એકમાત્ર અવસર પૂરો પાડવાનો નિર્ણય કર્યો છે, અને આ રીતે આવા રાહચાટીમાં રહેલા ઉમેદવારોને નિયુક્તિ મેળવવાની તક ઉપલબ્ધ કરાવી છે.

૬.૮ હું કહું છું કે પ્રતીક્ષા સૂચિમાં રહેલા પ્રશિક્ષુઓની નિમણૂકનો પાસો ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડના અધ્યક્ષ અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટરની હાજરીમાં તથા તમામ અનુગામી કંપનીઓના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરોને સમાવેશ કરીને

અત્યંત સવિસ્તર વિચારવામાં આવ્યો હતો, અને તેથી પ્રતીક્ષા સૂચિમાં રહેલા પ્રશિક્ષુઓને વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર) તરીકે તથા સંબંધિત બાબતો માટે નિમણૂક અંગેના નિયમો ઘડવા માટે ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડના વ્યવસ્થાપનને સત્તાઓ પ્રદાન કરવામાં આવી હતી. તે જ સંદર્ભે, પ્રથમ તો પ્રશિક્ષુઓની યાદી બંધ કરવાની બાબત સંબંધિત તા. ૦૧.૦૬.૨૦૧૧નું પરિપત્ર બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું, જેમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતીક્ષા સૂચિમાં રહેલા પ્રશિક્ષુઓ તથા હાલમાં પ્રશિક્ષણ લઈ રહેલા પ્રશિક્ષુઓની નિમણૂક પર વિચાર કરવાની બાબતનું વચ, શારીરિક તંદુરસ્તી, અદ્યતન તકનીકી જ્ઞાનની આવશ્યકતા વગેરે તમામ પાસાઓ ધ્યાનમાં લઈને કાનૂની અને વહીવટી રીતે પરીક્ષણ કરવામાં આવશે અને ભરતી માટેની આવશ્યક માર્ગદર્શિકા યોગ્ય સમયે બહાર પાડવામાં આવશે. ઉપરોક્તમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તા. ૨૦.૧૧.૨૦૧૦ની એપેક્સ કમિટી બેઠક દ્વારા ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડના વ્યવસ્થાપનને પ્રદાન કરાયેલ સત્તાના આધારે, તા. ૦૧.૦૬.૨૦૧૧ના પરિપત્રના અનુસંધાનમાં, વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર) ની નિમણૂકની શરતો અને નિયમો નિર્ધારિત કરતું તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩નું પરિપત્ર તા.

૦૧.૦૬.૨૦૧૧ના પરિપત્રને આગળ વધારતાં બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું. તેથી, અમલક્ષમતાના અભાવનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી, કારણ કે તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ના પરિપત્રમાં આવરી લેવાયેલા પાસાઓ પર જીયુવીએનએલના વ્યવસ્થાપન દ્વારા વિસ્તૃત વિચારણા કરવામાં આવી હતી અને આ સંબંધમાં સત્તાઓ અગાઉથી જ તા. ૨૦.૧૧.૨૦૧૦ની એપેક્સ કમિટી બેઠકના નિર્ણય દ્વારા જીયુવીએનએલના વ્યવસ્થાપનને પ્રદાન કરવામાં આવી હોવાથી, જીયુવીએનએલની સક્ષમ સત્તાએ ઉક્ત પરિપત્ર બહાર પાડવા માટે સંમતિ આપી હતી.

૬.૧૩ હું કહું છું કે જી.ઈ.બી.ના વિભાજન પછી, એપ્રેન્ટિસ સંબંધિત પ્રશ્ન અને તેમનું વિદ્યૂત સહાયક તરીકે શોષણ/રોકાણનો મુદ્દો વિચારાધીન હતો. ઉપરોક્ત વિવિધ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને, અને મદદનીશો દ્વારા ઉપલોક્તાઓને આપવામાં આવતી સેવાની ગુણવત્તામાં સુધારો કરવાની જરૂરિયાત વિચારતાં, સર્વોચ્ચ સમન્વય સમિતિની બેઠકમાં વિવિધ અનુગામી કંપનીઓના વડાઓ દ્વારા આ બાબત દર્શાવવામાં આવી હતી કે એપ્રેન્ટિસોએ તાલીમ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યા પછી તેમની યાદી જાળવી રાખવાની અને તેઓ ૩૫/૪૦ વર્ષની વયે પહોંચે ત્યાં સુધી

તેમના નામો યથાવત્ રાખવાની વર્તમાન પદ્ધતિ એવી પરિસ્થિતિ સર્જે છે કે જેના કારણે ઇચ્છિત કાર્યક્ષમતા પ્રાપ્ત કરવામાં અવરોધ ઊભો થાય છે. હું કહું છું કે વર્તમાન પદ્ધતિ એવી પરિસ્થિતિ સર્જે છે જેમાં યાદીમાં સમાવેશ પામેલા એપ્રેન્ટિસને મદદનીશ તરીકે નિમણૂક માટે વિચારણા કરવાની તેમની પાળી, તેઓએ તાલીમ લીધા પછી કેટલાંક વર્ષો બાદ આવે છે. જ્યારે તેમને મદદનીશ તરીકે નિમણૂકની ઓફર કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે સમય સુધીમાં એવું જણાય છે કે તેઓએ વર્ષો પહેલાં લીધેલી સિદ્ધાંતાત્મક તાલીમ તેમજ પ્રાયોગિક તાલીમમાં જે શીખ્યું હતું તે તેઓ ભૂલી ગયા હોય છે. એવું પણ ધ્યાનમાં આવ્યું છે કે પોતાના પદને લગતી ફરજો નિભાવવામાં સક્ષમ બનાવે તેવી જરૂરી શારીરિક તંદુરસ્તી પણ કદાચ તેમણે જાળવી રાખી ન હોય, કાર્યક્ષમ રીતે ફરજો બજાવવાની તો વાત જ દૂર રહી.

જૃ.અદાલતને જાણ કરવામાં આવી છે કે કુલ ૮૦૦૦ ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુઓમાંથી અંદાજે ૫૬૦૦ લેખિત પરીક્ષામાં હાજર રહ્યા હતા. જવાબરૂપ સોગંદનામામાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે અન્યોએ પરીક્ષામાં હાજર રહેવાની ઇચ્છા હોવા છતાં, તેઓને હાજર રહેતા અટકાવવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિવાદીઓ તરફથી દાખલ કરવામાં આવેલા તા.

૧૪.૦૩.૨૦૧૪ના સોગંદનામામાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે સફળ ઉમેદવારોમાંથી ૧૫૦૦થી વધુ ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો વિવાદિત પરિપત્રના અનુસંધાને નિમણૂક આપવામાં આવી છે.

જ્જ. તેમ છતાં, યુ.પી. સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદા પર આધાર રાખીને, અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલોએ દલીલ કરી હતી કે ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો વાજબી અપેક્ષાને પૂર્ણ કરવા માટે તેમને જૂની નીતિ મુજબના લાભો આપવામાં આવવા જોઈએ. આવી પ્રાર્થના સ્વીકારી શકાય તેવી નથી, પ્રથમ તો એ કારણે કે વાજબી અપેક્ષા ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુઓ માટે નવી નીતિ ઘડવાની આવશ્યકતાનો વિકલ્પ બની શકતી નથી, અને બીજું એ કે ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો અપેક્ષા સામે, તેમના માટેની વિદ્યુત સહાયક યોજના ૯ વર્ષથી વધુ સમય સુધી અમલમાં રાખવામાં આવી હતી, જોકે ફેરફાર અંગેની સૂચનામાં જણાવ્યા મુજબ બોર્ડનો આશય આ યોજના માત્ર પાંચ વર્ષ માટે જ અમલમાં મૂકવાનો હતો.”

૭.૦. ઉપરોક્ત સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશનીઓ નામંજૂર કરતાં વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રીશ્રીએ આપેલ સામાન્ય વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી પોતાને વ્યથિત તથા અસંતોષિત અનુભવી, સંબંધિત અપીલકર્તાઓ — મૂળ અરજદારો — દ્વારા વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૮.૦. શ્રી ટી.આર. મિશ્રા, વિદ્વાન વકીલ અને શ્રી એ.જે. યાજ્ઞિક, વિદ્વાન વકીલ સંબંધિત અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર રહ્યા છે અને શ્રી એમ.ડી. પંડ્યા, વિદ્વાન વકીલ સંબંધિત અપીલોમાં પ્રતિવાદી વિદ્યુત કંપની/બોર્ડ તરફથી હાજર રહ્યા છે.

૮.૧. અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલોએ તે જ રજૂઆતો કરી છે, જે વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી સમક્ષ કરવામાં આવી હતી.

૮.૨. કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.જે. યાજ્ઞિકે જોરદાર રીતે દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૯(એ) ના ભંગ અંગે સંબંધિત અરજદારો તરફથી કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનું યોગ્ય રીતે મૂલવવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂલ કરી છે. એવો રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે

અગાઉ વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર) ની જગ્યાએ નિમણૂક માટે યુનિયન અને બોર્ડ વચ્ચે સમાધાન થયું હતું, ત્યારે ઉક્ત જગ્યાની નિમણૂક અંગેની નીતિમાં કોઈપણ ફેરફાર માત્ર અધિનિયમની કલમ ૯(એ) સહવાંચન ચોથી અનુસૂચિના ખંડ ૮, ૯ અને ૧૧ હેઠળ નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા બાદ જ કરી શકાય તેમ હતો. એવો રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી આ નિરીક્ષણ કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂલ કરી છે કે હાલના કેસમાં ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૯(એ) લાગુ પડશે નહીં, કારણ કે શિષ્યોને ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ હેઠળ “કામદાર” કહી શકાય નહીં. વધુમાં એવો રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ હેઠળ “કામદાર” ની વ્યાખ્યાનો ખોટો અર્થઘટન કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂલ કરી છે. એવો રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે “શિષ્યો” ને પણ “કામદાર” તરીકે માનવામાં આવી શકે. આ પરિસ્થિતિઓમાં, યુનિયન અને બોર્ડ વચ્ચે થયેલ એમ.ઓ.યુ. / સમાધાનમાં કોઈપણ ફેરફાર કરતાં પૂર્વે અધિનિયમની કલમ ૯(એ) સહવાંચન સંબંધિત અનુસૂચિ હેઠળની પ્રક્રિયા અનુસરવી આવશ્યક હતી. વધુમાં એવો રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અનુસૂચિ મુજબ ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની જોગવાઈઓ ભાવિ રોજગારી બાબતે પણ લાગુ પડશે.

૮.૩. વધુમાં, કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.જે. ચાફિઝ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ૧૯૮૫/ ૧૯૮૮થી રાહ ચાલીમાં સમાવિષ્ટ ઉમેદવારો / પ્રશિક્ષુઓને પ્રાથમિકતા આપવાની બોર્ડની નિશ્ચિત નીતિ હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, મુખ્ય સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશનીઓમાં પડકારવામાં આવેલ ૧૬.૩.૨૦૧૩ના પરિપત્રમાં વિદ્યુત સહાયક (હેલ્પર)ના પદ પર નિમણૂક માટે 'એક વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા'ની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી અને તે પણ લેખિત પરીક્ષા વગેરે અનુસરીને, જે સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે.

૮.૪. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે શિષ્યોને ફરીથી લેખિત પરીક્ષામાં અને/અથવા વધુ પરીક્ષામાં હાજર થવા માટે કોઈ ચુકિતસંગત અને/અથવા તર્કસંગત આધાર જ નથી, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે સંબંધિત શિષ્યો પહેલેથી જ આઈટીઆઈ અને એનસીવીટી પરીક્ષામાં સફળ થયા છે અને/અથવા તાલીમ મેળવી ચૂક્યા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, એ જ/સમાન પરીક્ષા/કસોટીમાં ફરીથી હાજર થવું નિષ્ફળ વ્યાયામ સમાન રહેશે.

૮.૫. કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી ચાફિઝ દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે, અરજદારો તરફથી હકો અને દલીલોને કોઈ હાનિ પહોંચાડ્યા વિના પણ, તા.

૧૬.૦૩.૨૦૧૩નું પરિપત્ર ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે, તેમ છતાં પ્રતિવાદીઓએ લેખિત પરીક્ષા તથા અન્ય પરીક્ષામાં હાજર રહી તેને ઉત્તીર્ણ થવા માટે એકથી વધુ તકો આપવી જોઈએ હતી. વિવાદિત સામૂહિક ચુકાદા અને આદેશમાં વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી જેનો વિચાર કર્યો છે તેવી જ રજૂઆતો, જે વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી સમક્ષ કરવામાં આવી હતી, તે જ કરતાં હાલની અપીલો સ્વીકારવા / મંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૮.૬. શ્રી ટી.આર. મિશ્રા, કેટલાક અપીલકર્તાઓ – મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે પણ વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી સમક્ષ કરવામાં આવેલી જ રજૂઆતો કરી છે.

૮.૭. કેટલાંક અપીલકર્તાઓ – મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રા દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે મુખ્ય અરજીઓમાં પડકાર “ડેટા બેંક” રદ કરવાની બાબત સામે હતો, જેમાં તાલીમપ્રાપ્ત અને લાયકાત ધરાવતા એપ્રેન્ટિસોના નામો જાળવવામાં આવતા હતા અને પરિષ્ક્રિયાના ક્રમમાં નિમણૂકના આદેશો બહાર પાડવામાં આવતા હતા. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત પ્રથા ગુજરાત ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડની શરૂઆતથી જ ચાલુ હતી. જોકે, અચાનક ગુજરાત ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડે તા. ૧.૬.૨૦૧૧નો પરિપત્ર બહાર પાડી, જેના દ્વારા એવો નિર્ણય કરવામાં

આવ્યો કે હવે પછી એપ્રેન્ટિસશિપ અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ પોતાની એપ્રેન્ટિસશિપ તાલીમ પૂર્ણ કરનાર એપ્રેન્ટિસોના મામલે કોઈપણ વ્યવસાયમાં “ડેટા બેંક” જાળવવામાં આવશે નહીં. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત પરિપત્ર પોતે જ દર્શાવે છે કે ‘ડેટા બેંક’ માંથી નામ રદ કરવાની કાર્યવાહી આગલા સમય માટે લાગુ પડે તેવી છે, એટલે કે તા. ૧.૬.૨૦૧૧થી, અને તે પહેલાંથી નહીં. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અન્ય શબ્દોમાં, ‘ડેટા બેંક’ માં પહેલેથી જ સમાવિષ્ટ અને પોતાની વરિષ્ઠતાના ક્રમ અનુસાર નિમણૂકની રાહ જોતા નામોને અસર થતી નથી. તેમ છતાં, કંપનીના વહીવટીતંત્રે પોતાના જ પરિપત્રના વિરુદ્ધ વર્તન કરીને વિવાદિત પરિપત્ર તા. ૧૬.૩.૨૦૧૩ બહાર પાડ્યો. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત પરિપત્રના દૃષ્ટિએ હવે તમામ લાયકાતપ્રાપ્ત એપ્રેન્ટિસો, જેમણે એનસીવીટી પરીક્ષા પાસ કરી છે અને જેમના નામ ‘ડેટા બેંક’ માં દર્શાવાયેલા છે તથા જે રોજગારની રાહ જોઈ રહ્યા છે, તેમણે રોજગારના હેતુસર ફરીથી સ્પર્ધાત્મક કસોટી અને મૌખિક મુલાકાતમાંથી પસાર થવું પડશે, જે અનુમત્ય નથી. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠે એલ.પી.એ. નં. ૧૧૩૮ ઓફ ૨૦૦૪ના સમૂહ તથા અન્ય સંલગ્ન મામલાઓમાં એવો નિર્ધાર કર્યો છે કે જે ઉમેદવારે એનસીવીટી પરીક્ષા પાસ કરી હોય તેને આગળથી લેખિત કસોટીને આધીન રાખી શકાતો નથી. તેથી, એકવાર ઉમેદવારે એનસીવીટી પરીક્ષા પાસ કરી પોતાની નિમણૂક માટે લાયકાત પ્રાપ્ત કરી લીધી હોય અને તેનું

નામ 'ડેટા બેંક' માં મૂકાયેલું હોય, ત્યારે રોજગારના હેતુસર તેને વધુ લેખિત કસોટી અને શારીરિક કસોટીને આધીન રાખી શકાય નહીં.

૮.૮. યુ.પી. સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન એન્ડ અનધર વિ. યુ.પી. પરિવહન નિગમ શિશુક્ષ બેરોજગાર સંઘ એન્ડ અદર્સ, જેનો ઉલ્લેખ ૧૯૯૫(૨) એસ.સી.સી. ૧ માં કરવામાં આવ્યો છે, તે મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય નિર્ણય પર આધાર રાખીને, કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી વિજ્ઞાન વકીલ શ્રી મિશ્રા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે જેમ અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું છે તેમ, અન્ય બધી બાબતો સમાન હોય તો, સીધી ભરતી કરાયેલ ઉમેદવાર કરતાં તાલીમપ્રાપ્ત પ્રશિક્ષુને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ.

૮.૯. કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી વકીલશ્રી મિશ્રાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વાસ્તવમાં ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ યુનિયન અને બોર્ડ/વ્યવસ્થાપન વચ્ચે પહેલેથી જ સમાધાન થયેલું હતું, જેમાં હેલ્પરની નિમણૂક કેવી રીતે કરવી તે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત સમાધાન મુજબ હેલ્પર અથવા અપ્રેન્ટિસ લાઈનમેનના પદોની ભરતી માટે ઝોનના 'ડેટા બેંક' માં સમાવિષ્ટ અને વય, લાયકાત, ટ્રેડ ટેસ્ટ પાસ કરેલ હોવા

વગેરે બાબતોમાં હેલ્પરના પદ પર નિમણૂક માટેના ધોરણો પૂર્ણ કરતા ઉમેદવારોનો આધાર લેવાતો હતો. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી એવી સમજણ હતી અને તે અંગે નોંધાયેલ મિનિટ્સ પણ હતી કે તાલીમપ્રાપ્ત અપ્રેન્ટિસોને નિમણૂક આપવામાં આવશે. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, 'ડેટા બેંક' માં જેમના નામ જાળવવામાં આવતા હતા એવા તાલીમપ્રાપ્ત અને લાયકાત ધરાવતા અપ્રેન્ટિસોના અધિકારનું નિયંત્રણ સંસ્થામાં કાર્યરત યુનિયન અને વ્યવસ્થાપન વચ્ચેના સમાધાન દ્વારા થતું હતું. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ પ્રણાલી જી.ઈ.બી. ની સ્થાપનાના આરંભથી જ ચાલુ હતી અને અચાનક જ તેને રદ કરવામાં આવી છે. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે દીર્ઘકાળથી ચાલતી પ્રથા, રૂઢિ અને વપરાશને અવગણવામાં આવ્યા છે, જે ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૯(એ) ની જોગવાઈઓના વિરુદ્ધ છે. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મુખ્ય સ્પેશિયલ સિવિલ અરજીઓનો નિર્ણય કરતી વખતે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે ઉપરોક્ત રજૂઆતોનું યોગ્ય રીતે મૂલવણ કર્યું નથી.

૮.૧૦. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને અને ઉપરોક્ત નિર્ણય પર આધાર રાખીને, હાલની અપીલો દાખલ/મંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૯.૦. આ તમામ અપીલોનો વિરોધ વિજ કંપની – પ્રતિવાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ.ડી. પંડ્યાએ કર્યો છે. તેમણે વિદ્વાન સિંગલ

જજશ્રી સમક્ષ કરવામાં આવેલી તે જ રજૂઆતો પણ કરી છે. તેમણે વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી સમક્ષ સંબંધિત અરજીઓમાં દાખલ કરાયેલ જવાબરૂપ સોગંદનામા પર પણ આધાર મૂક્યો છે. તેમણે જોરદાર રીતે રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું છે કે હાલના કેસમાં ઔદ્યોગિક વિવાદો અધિનિયમની કલમ ૯(એ) લાગુ પડશે નહીં, કારણ કે શિષ્યોને “કામદાર” કહી શકાય નહીં.

૯.૧. વધુમાં, પ્રતિવાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ.ડી. પંડ્યાએ એવી રજૂઆત કરી છે કે તા. ૧૬.૩.૨૦૧૩ ના પરિપત્ર દ્વારા ‘એક વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા’ના માર્ગે ‘ડેટા બેંક’માં જેમના નામ ઉલ્લેખિત છે તેવા પ્રતીક્ષા સૂચિમાં સમાવિષ્ટ શિષ્યોના કિસ્સાઓ પર વિચાર કરવાનો અને ‘ડેટા બેંક’ને એક વર્ષની અવધિ સુધી અમલમાં રાખવાનો તેમજ પ્રતીક્ષા સૂચિમાં રહેલા શિષ્યોની નિમણૂક કરવાનો નિર્ણય લેવાયો છે, પરંતુ તે તેમની દ્વારા લેખિત પરીક્ષા તથા અન્ય પરીક્ષા પાસ કરવાના આધિન છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ નો પરિપત્ર યુનિયન અને વ્યવસ્થાપન વચ્ચે થયેલા સમાધાનના વિરોધમાં હોવાનું ક્યારેય કહી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વ્યાપક જાહેર હિતમાં અને વિદ્યુત સહાયક / હેલ્પર તરીકે માત્ર પ્રતિભાશાળી વ્યક્તિઓ જ પ્રાપ્ત થાય તે માટે વ્યવસ્થાપન દ્વારા સચેત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે

ડેટા બેંકમાં જેમના નામ ઉલ્લેખિત છે તેવા પ્રતીક્ષા સૂચિમાં રહેલા શિષ્યોને વધુ લેખિત પરીક્ષા અને / અથવા અન્ય પરીક્ષા વગેરે પાસ કરવાની શરતાધીન નિમણૂક કરી શકાય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સંબંધિત પ્રતીક્ષા સૂચિમાં રહેલા શિષ્યો / અરજદારો સંભવતઃ એન.સી.વી.ટી.ની પરીક્ષા પાસ કરી હશે અને અનેક વર્ષો અગાઉ આઈ.ટી.આઈ.માંથી તાલીમ પૂર્ણ કરી હશે અને તેથી પ્રતીક્ષા સૂચિમાં રહેલા શિષ્યો તાલીમ ભૂલી ગયા હોવાની શક્યતા છે અને તેથી તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ ના પરિપત્રમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ‘એક વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા’ તરીકે તેમની નિમણૂક કરવામાં આવે તે પહેલાં તેમને લેખિત પરીક્ષા તથા અન્ય પરીક્ષા વગેરે પાસ કરવી પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત બાબતને ગેરકાયદેસર અને / અથવા મનસ્વી કહી શકાય નહીં.

૯.૨. એમ રજૂ કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં સંબંધિત અરજદારોને તાલીમ/લેખિત પરીક્ષા તથા અન્ય પરીક્ષામાં હાજર રહેવાની તકો આપવામાં આવી હતી, તેમ છતાં તેમણે ઉક્ત તક/તકોનો લાભ લેવાનો પસંદ કર્યો નહોતો, જ્યારે રાહ્યાદીમાં સામેલ અન્ય મોટી સંખ્યામાં શિષ્યોએ આવી તકોનો લાભ લીધો હતો.

૯.૩. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે યુ.પી. પરિવહન નિગમ શિશુક્ષ બેરોજગાર સંઘ અને અન્ય વગેરે (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ

અદાલતનો નિર્ણય તથા એલ.પી.એ. નં. ૧૧૩૮ ઓફ ૨૦૦૪ માં વિભાગીય ખંડપીઠનો નિર્ણય હાથવગા કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને લાગુ પડશે નહીં. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતાં, હાલની અપીલો ફગાવી દેવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૧૦. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને વિસ્તૃત રીતે સાંભળ્યા અને વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી દ્વારા પસાર કરાયેલ પડકારાયેલ સંયુક્ત ચુકાદા અને આદેશનું પરિશીલન તથા વિચારણા કરી. પ્રારંભે નોંધવું આવશ્યક છે કે તમામ અરજદારો પ્રતીક્ષા-ચાદીમાં સમાવિષ્ટ પ્રશિક્ષુઓ અને ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુઓ છે, જેઓએ અનેક વર્ષો અગાઉ ગુજરાત ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ / વિજ કંપની ખાતે પ્રશિક્ષણ પૂર્ણ કર્યું છે અને બોર્ડ / સંબંધિત વિજ કંપનીઓ દ્વારા જાળવવામાં આવતી “ડેટા બેંક” ચલાવીને વિદ્યુત સહાયક / હેલ્પર તરીકે નિયમિત ધોરણે નિયુક્તિની માંગણી કરે છે. અરજદારો તરફથી કરવામાં આવેલી દલીલોમાંથી એકનો સાર અને તાત્પર્ય એવો છે કે જ્યાં સુધી પ્રશિક્ષુઓની “ડેટા બેંક” – પ્રતીક્ષા ચાદી સમાપ્ત ન થાય, ત્યાં સુધી “ડેટા બેંક”માં જેમના નામો દર્શાવવામાં આવ્યા છે તે પ્રતીક્ષા-ચાદીબદ્ધ પ્રશિક્ષુઓને નિયુક્ત કરવાના રહે. જ્યારે સંબંધિત અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારોના વિદ્વાન વકીલોને સ્પષ્ટ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો કે શું પ્રશિક્ષુ / ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુ હોવાના આધાર પર તેઓ હક્કરૂપે નિયુક્તિનો દાવો કરી શકે? ત્યારે કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ

અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી યાજ્ઞિકે નિષ્પક્ષ રીતે સ્વીકાર્યું છે કે તેઓ ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુ / પ્રશિક્ષુ હોવાના આધારે હક્કરૂપે નિયુક્તિનો દાવો કરી શકતા નથી. તેમ છતાં, તેમણે રજૂ કર્યું છે કે સંઘ અને વ્યવસ્થાપન વચ્ચે અગાઉ થયેલ સમાધાનને ધ્યાનમાં લેતાં, ખાસ કરીને વિદ્યુત સહાયક / હેલ્પર તરીકે નિયુક્તિની પદ્ધતિ અંગે, અને જેમાં એવું નિર્ધારિત છે કે “ડેટા બેંક” ચલાવીને પ્રશિક્ષુઓને નિયુક્ત કરવામાં આવશે, સંબંધિત અરજદારો હકનો દાવો કરે છે. સંબંધિત અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી એવો કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કે સંઘ અને વ્યવસ્થાપન વચ્ચેનો અગાઉનો નિવેદન / એમ.ઓ.યુ. ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ હતો અને તેથી, કોઈપણ ફેરફાર કરવામાં આવે તે પહેલાં, સંબંધિત પ્રતિવાદીઓએ અધિનિયમની કલમ ૯(એ) હેઠળ આવશ્યક એવી પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું જરૂરી હતું. અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી એવો કેસ છે કે હાલના કેસમાં ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ના પરિપત્ર (પડકારાયેલ) જારી કરતાં પહેલાં, જેના દ્વારા વિદ્યુત સહાયક / હેલ્પરની નિયુક્તિ માટેની સમગ્ર પ્રક્રિયા બદલી નાખવામાં આવી છે અને જેના કારણે અગાઉના સમાધાનમાં ફેરફાર થયો હોઈ શકે, અધિનિયમની કલમ ૯(એ) મુજબ આવશ્યક એવી કોઈ પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નહોતું અને તેથી ૧૬.૦૩.૨૦૧૩નો પડકારાયેલ પરિપત્ર સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે. ઉપરોક્ત બાબતનો જવાબ વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી આપ્યો છે. વિદ્વાન સિંગલ

જજશ્રી એવું ઠરાવ્યું છે કે હાલના કેસમાં પ્રશિક્ષુ / ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુને “કામદાર” કહી શકાય તેમ નથી અને તેથી અધિનિયમની કલમ ૯(એ) લાગુ પડતી નથી. હાલના કેસમાં અધિનિયમની કલમ ૯(એ) લાગુ પડતી નથી એમ વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી જે દૃષ્ટિકોણ અપનાવ્યો છે, તે સાથે અમે સંપૂર્ણ સહમત છીએ. ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુને “કામદાર” કહી શકાય તેમ નથી. અધિનિયમની કલમ ૯(એ) ને સંબંધિત અનુસૂચિ સાથે વાંચતાં પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ એવું જણાય છે કે અધિનિયમની કલમ ૯(એ) હેઠળની પ્રક્રિયાનું પાલન માત્ર તેવા કિસ્સામાં કરવાનું રહે છે જ્યાં સંબંધિત “કામદાર”ની સેવાની શરતોમાં કોઈ ફેરફાર થવાનો હોય. ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુ એવા સંબંધિત અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારોને “કામદાર” કહી શકાય તેમ નથી અને વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી યોગ્ય રીતે નોંધ્યું અને ઠરાવ્યું છે કે હાલના કેસમાં અધિનિયમની કલમ ૯(એ) લાગુ પડતી નથી. કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.જે. યાફ્રિકે કરેલી આ રજૂઆત કે અનુસૂચિ મુજબ તેમજ ‘કામદાર’ની વ્યાખ્યા મુજબ અને ભવિષ્યના રોજગાર અંગે પણ અધિનિયમની કલમ ૯(એ) લાગુ પડશે, તેમાં કોઈ તત્ત્વ નથી. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુને “કામદાર” કહી શકાય તેમ નથી. સંબંધિત અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો પણ હક્કરૂપે ભવિષ્યના રોજગારનો દાવો કરી શકતા નથી.

૧૦.૧ હવે, અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારોની તરફથી કરવામાં આવેલી આ રજૂઆત અંગે કે દિ. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ના આક્ષેપિત પરિપત્ર દ્વારા, જેમાં ‘એક વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા’ તરીકે સંબંધિત ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો લેખિત પરીક્ષા અને અન્ય પરીક્ષામાંથી પસાર થવું આવશ્યક ઠરાવવામાં આવ્યું છે, તે નિષ્ફળ કવાયત સાબિત થશે અને/અથવા તેમાં કોઈ તર્ક નથી અને/અથવા કોઈ ચુકિતસંગત આધાર નથી, કારણ કે તેઓએ આઈટીઆઈમાંથી આવશ્યક તાલીમ/એ જ તાલીમ પહેલેથી પૂર્ણ કરી છે અને તેઓએ એનસીવિટીની તાલીમ પણ પાસ કરી છે, તે બાબત સંબંધે નોંધવું આવશ્યક છે કે પ્રતિવાદીના જણાવ્યા મુજબ સંબંધિત ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુઓએ તેમની તાલીમ ઘણા વર્ષો પહેલાં પૂર્ણ કરી હતી અને સમયગાળાની પસાર સાથે તેઓ તે તાલીમ ભૂલી ગયા હોવાની શક્યતા છે. તેથી, તેમને ઘણા વર્ષો પછી નિયમિત ધોરણે વિદ્યુત સહાયક/હેલ્પર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવે તે પહેલાં અને ગુણક્રમમાં ઉત્તમ ઉમેદવારો/કર્મચારીઓ મેળવવા માટે, બોર્ડ દ્વારા સચેત નિર્ણય લેવાયો છે કે “ડેટા બેંક” ચલાવીને અને ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો પ્રતીક્ષા યાદીમાંથી તેમને નિયમિત ધોરણે નિમણૂક કરવામાં આવે તે પહેલાં, તેમની નિમણૂકના સમયે તેમનું જ્ઞાન અને શારીરિક તંદુરસ્તી જાણી શકાય તે હેતુથી, તેમને લેખિત પરીક્ષા અને/અથવા શારીરિક કસોટી વગેરે જેવી અન્ય પરીક્ષાને આધીન કરવામાં આવશે; તેથી એવું કહી શકાય નહીં કે

તેમાં કોઈ તર્ક નથી અને/અથવા કોઈ ચુક્તિસંગત આધાર નથી અને/અથવા તે મનસ્વી છે.

૧૦.૨. હવે, જ્યાં સુધી ૧૬.૩.૨૦૧૩ના વિવાદિત પરિપત્રનો સંબંધ છે, જેમાં “ડેટા બેંક” ને ‘એક વખતની પસંદગી પ્રક્રિયા’ તરીકે માત્ર વધુ એક વર્ષની અવધિ માટે અમલમાં મૂકવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, ત્યાં સુધી નોંધવું આવશ્યક છે કે, હકીકતમાં, “ડેટા બેંક” સમાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી અને સંબંધિત ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુ ઉચ્ચ વયમર્યાદા સુધી ન પહોંચી જાય ત્યાં સુધી અનેક વર્ષો સુધી “ડેટા બેંક” અને ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો પ્રતીક્ષા યાદી ચલાવવાની અગાઉની પ્રથા, અન્ય પાત્ર ઉમેદવારોના અધિકારો હરણ કરતી હોવાનું કહેવાય શકે. તેથી, વર્ષ ૨૦૧૧માં સચેત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ના વિવાદિત પરિપત્ર દ્વારા એ નક્કી કરવામાં આવ્યું કે હવેથી “ડેટા બેંક” ચલાવવામાં નહીં આવે અને અરજદારો જેવા તથા અન્ય એવા ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુઓ, જેમનાં નામ “ડેટા બેંક” માં નોંધાયેલા હતા, તેમની સાથે અન્યાય ન થાય તે માટે “ડેટા બેંક” ને વધુ એક વર્ષની અવધિ માટે અમલમાં મૂકવાની તથા ઉક્ત “ડેટા બેંક” ચલાવીને વિદ્યુત સહાયક/ મદદનીશના પદ પર એક વર્ષની અવધિ દરમિયાન નિમણૂક કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, તેમ છતાં ઉક્ત પરિપત્રમાં દર્શાવેલી શરત, એટલે કે સંબંધિત ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુએ લેખિત કસોટી તથા અન્ય કસોટી પાસ

કરવી, ના આધીન, તેને કોઈ પણ રીતે મનસ્વી અને/અથવા ગેરકાયદેસર કહી શકાય નહીં. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, હકીકતમાં સંબંધિત ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુઓ સ્થાપના/બોર્ડ/વિજ કંપનીમાં નિયમિત ધોરણે રોજગારનો હક્કરૂપે દાવો કરી શકતા નથી.

૧૦.૩. હવે, જ્યાં સુધી કેટલાક અપીલકર્તાઓ-મૂળ અરજદારો તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રાએ યુ.પી. પરિવહન નિગમ શિશુક્ષ્મ બેરોજગાર સંઘ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય નિર્ણય પર મૂકેલા આધારનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી તથ્યોના આધારે ઉક્ત નિર્ણય હાલના કેસના તથ્યો પર લાગુ પડતો નથી. ઉક્ત નિર્ણયમાં પણ સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્પષ્ટપણે અવલોકન કરી અને ઠરાવ્યું છે કે પ્રોમિસરી એસ્ટોપલના સિદ્ધાંત અંગે સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ વચનના અભાવે, રોજગારનો દાવો હક્કરૂપે કરી શકાય નહીં. અન્યથા પણ, ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો કોઈ નિરપવાદ કાનૂની સિદ્ધાંત નિર્ધારિત કર્યો નથી કે એપ્રેન્ટિસની “કેટા બેંક”-પ્રતીક્ષા યાદી વર્ષો સુધી / અનેક વર્ષો સુધી ચાલુ રાખવી જોઈએ. સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ અદાલતે આપેલા નિર્ણયો ની શ્રેણીમાં ઠરાવ્યા મુજબ, પ્રતીક્ષા યાદીને પણ અનેક વર્ષો સુધી ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં. જો પ્રતીક્ષા યાદીને અનેક વર્ષો સુધી ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપવામાં આવે, તો તેવા અન્ય અનેક પાત્ર ઉમેદવારોના હક્કો છીનવાઈ

જશે, જેઓ પ્રતીક્ષા યાદી તૈયાર થયા પછી પાત્ર બન્યા હોય, અને તેમને રોજગાર માટે ક્યારેય તક આપવામાં આવશે નહીં.

૧૦.૪. હવે, આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠના એલ.પી.એ. નં. ૧૧૩૮ ઓફ ૨૦૦૪ તથા અન્ય અપીલોમાં કેટલાક અપીલકર્તા-મૂળ અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રા દ્વારા જે નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તે બાબતે, તથ્યોના આધારે ઉક્ત નિર્ણય હાથવગી કેસના તથ્યો પર લાગુ પડી શકે તેમ નથી, ખાસ કરીને તા. ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ના પરિપત્રને પડકારવા સંબંધે. નોંધવું જરૂરી છે કે ઉપરોક્ત એલ.પી.એ.માં પણ વિવાદ તા. ૧.૬.૨૦૧૧ અને ૧૬.૦૩.૨૦૧૩ના પરિપત્રો અગાઉના સમયગાળાને સંબંધિત હતો. ઉક્ત લેટર્સ પેટન્ટ અપીલમાં સામેલ વિવાદ પણ એવો હતો કે એપ્રેન્ટિસ તાલીમાર્થીઓને હેલ્પરના કેડરમાં બોર્ડની નિયમિત સ્થાપનામાં સમાવી લેવાતા પહેલાં એન.સી.વી.ટી. દ્વારા લેવાતી પદવ્યવસાયિક કસોટી માટેની આવશ્યકતા હતી કે નહીં; અને “ડેટા બેન્ક”માં જેમનાં નામો દર્શાવાયેલા હતા એવા એપ્રેન્ટિસો તરફથી એવો મામલો રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે બોર્ડમાં હેલ્પરના પદ પર નિમણૂક માટે સંબંધિત સમયે માત્ર એપ્રેન્ટિસ તાલીમનું સફળ પૂર્ણકરણ જ આવશ્યક હતું અને એન.સી.વી.ટી. પરીક્ષા પાસ કરવાની વધારાની આવશ્યકતાનું જી.ઈ.બી. દ્વારા ક્યારેય પાલન કરવામાં આવ્યું નહોતું. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં પણ

વિભાગીય ખંડપીઠે સ્પષ્ટપણે અવલોકન કર્યું છે કે માત્ર એવા એપ્રેન્ટિસ તાલીમાર્થીઓને, જેમણે ફક્ત તાલીમ અવધિ પૂર્ણ કરી હોય એટલું જ નહીં પરંતુ ટ્રેડ ટેસ્ટ પણ પાસ કર્યો હોય, “ડેટા બેન્ક”માં સમાવેશ કરવા, જેનો ઉપયોગ હેલ્પરના પદ પર ભવિષ્યની ખાલી જગ્યાઓ માટે નિમણૂક કરવા માટે થવાનો હતો. ઉક્ત નિર્ણયમાં પણ વિભાગીય ખંડપીઠે બોર્ડને એવો નિર્દેશ આપ્યો હતો કે “ડેટા બેન્ક”માં જેમનાં નામો સમાવેશ થયેલા હતા એવા એપ્રેન્ટિસોને ટ્રેડ ટેસ્ટમાં હાજર થવા માટે એક તક આપવામાં આવે, જેથી તેમના કેસો પર વિચારણા કરી શકાય. પરંતુ, ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, વિભાગીય ખંડપીઠ સમક્ષના કેસો આક્ષેપિત પરિપત્રો અગાઉના સમયગાળાના હતા.

૧૦.૫. આ તબક્કાએ આ બાબતની પણ નોંધ લેવી જરૂરી છે કે સંબંધિત અપીલકર્તાઓ-ભૂળ અરજદારો-ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો પણ લેખિત પરીક્ષામાં હાજર થવાની તક આપવામાં આવી હતી, તેમ છતાં તેમણે ઉક્ત તકનો લાભ લેવા ઇનકાર કર્યો હતો. વિદ્વાન સિંગલ જજશ્રી નોંધ્યું છે તેમ, કુલ ૮૦૦૦ ભૂતપૂર્વ પ્રશિક્ષુઓમાંથી આશરે ૫૬૦૦ લેખિત પરીક્ષામાં હાજર રહ્યા હતા અને સફળ ઉમેદવારોમાંથી ૧૫૦૦થી વધુ ભૂતપૂર્વ એપ્રેન્ટિસો વિવાદિત પરિપત્રના અનુસંધાને નિમણૂક આપવામાં આવી છે.

૧૧. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લેતા અને ઉપર દર્શાવેલ કારણોસર, મુખ્ય સ્પેશલ સિવિલ એપિલકેશનીઓ ફગાવી દેતા માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા આપવામાં આવેલ આક્ષેપિત ચુકાદા અને આદેશમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો અમને કોઈ કારણ દેખાતો નથી. પરિસ્થિતિઓને આધારે, આ બધી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો ફગાવી દેવા યોગ્ય ઠરે છે અને તે મુજબ ફગાવી દેવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

સહી/

(એમ. આર. શાહ, ન્યાયાધીશ)

સહી/

(કે. જે. ઠાકેર, ન્યાયાધીશ)

કૌશિક

Translation of this Judgement has been provided by M/S

Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.
